

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет фінансів

Кафедра податків і фіскальної політики

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Податкова система»

на тему:

«Принципи та особливості оподаткування в Україні»

Студента групи ФО-41

напрямок підготовки – фінанси і кредит
фахове спрямування «Оподаткування»

Проців Ю.

Науковий керівник:

Доц. Маршалок Т.Я.

Тернопіль - 2016

Зміст

Вступ

1. Теоретичні засади системи оподаткування в Україні.....	5
2. Аналіз структури та принципи побудови системи оподаткування в Україні.....	18
3. Вдосконалення системи оподаткування в Україні.....	30
Висновки.....	36
Список використаної літератури.....	38

Вступ

Дана курсова робота присвячена питанню встановлення системи оподаткування в Україні, вивченню її структури та розробці основних напрямків вдосконалення діючої системи.

Актуальність теми дослідження обумовлена новими явищами в економіці України, її спрямуванням на побудову соціально орієнтованої конкурентоспроможної ринкової економіки та інтеграції у європейське співтовариство, де активно використовують інструменти фінансового механізму, включаючи податки.

Написання курсової роботи дасть можливість не тільки вивчити побудову системи оподаткування в процесі її еволюції, але й визначити основні недоліки діючої системи та запропонувати шляхи їх подолання.

Податкова система в кожній державі є однією з базових складових економічної системи. Держава не може існувати за рахунок лише добровільних, благодійних внесків, вона повинна мати бюджет із стабільним джерелом надходжень, що в першу чергу виконують саме податки. Їх роль як знаряддя регулювання соціально-економічних процесів у суспільстві зростає. Податки слугують не тільки джерелом створення матеріальної бази функціонування суспільства, але й виступають інструментом держави, за допомогою якого вона втручається в процеси виробництва та споживання в суспільстві.

Об'єкт дослідження – система оподаткування в Україні.

Предмет дослідження – структура та принципи побудови оподаткування в Україні.

Метою курсової роботи є дослідження теоретичної основи, аналіз структури та визначення напрямків удосконалення системи оподаткування в Україні.

Виходячи з мети курсової роботи, були поставлені наступні завдання:

- дослідити теоретичні засади формування системи оподаткування

в Україні

- визначити базу, на якій ґрунтується податкове законодавство;
- вивчити структуру системи оподаткування;
- проаналізувати стан мобілізації податкових надходжень до бюджетів різного рівня;
- розробити пропозиції по удосконаленню діючої системи оподаткування.

При вирішенні поставлених завдань застосовувалися такі методи дослідження, як метод експертних оцінок, математичної обробки результатів, зіставлення, кореляційно-регресійного аналізу, економічного аналізу, факторного аналізу.

Інформаційною базою є законодавчі акти, дослідження сучасних спеціалістів, періодична економічна література, звіти.

Структура роботи: робота складається з вступу, 3-х розділів, 1 рисунка, 7 таблиць, висновків та списку використаної літератури.

1. Теоретичні засади системи оподаткування в Україні.

Історія розвитку системи оподаткування знаходиться в прямій залежності від історії розвитку цивілізації. Становлення оподаткування як цілісної системи – це результат тривалих еволюційних процесів, які пройшли етапи від різноманітних, несистематизованих форм до забезпечення їх узгодженості, впорядкування та взаємодоповнюваності. Запровадження й укорінення тих чи інших форм оподаткування відбувалося у взаємозв'язку з розвитком економічного, політичного і духовного життя. До основних чинників, що визначили еволюцію оподаткування, віднесено: розвиток товарно-грошового господарства, відносин власності, природи держави, її функцій та форми правління.

Виділяються три етапи в процесі еволюції оподаткування. На першому етапі самі функції держави були досить обмеженими, вони полягали, головним чином, у захисті від зовнішнього ворога і охороні порядку всередині держави. Звідси випливало і ставлення до податків як до надзвичайного джерела доходів. Податки існували у нерозвиненій, примітивній, зародковій формі, запроваджувалися лише тимчасово. У цей період держава не мала фінансового апарату для визначення та збору податків. Вона в кращому випадку визначала загальну суму коштів, яку бажала отримати. На другому етапі внаслідок розвитку товарно-грошового господарства, становлення абсолютистських монархій і посилення центральної державної влади, зростання потреб держави у фінансових ресурсах під впливом створення регулярної армії і формування значного адміністративного апарату податки перетворюються на постійне джерело доходів держави. Зростає їх кількість, оподаткування стає надзвичайно розгалуженим. На третьому етапі під впливом розвитку виробництва, посилення його суспільного характеру, розширення функцій держави, становлення конституційних держав податки перетворюються на основне джерело державних доходів. Виникають сучасні, більш зрілі і досконалі

форми оподаткування. Формуються податкові системи, що включають відносно невелику кількість найбільш ефективних податків. Затверджуються конституції, в яких закріплюються вимоги запровадження і витрачання податків лише на підставі рішень представницьких органів влади. Держава в цей період взяла в свої руки всі функції встановлення і стягнення податків, створюються спеціальні служби, що виконують функції їх адміністрування.[20]

Податки в такій формі, в якій ми зустрічаємо їх в сучасному житті, склалися відносно недавно. Хоча основні елементи механізму оподаткування зародилися в сиву давнину. Початковою формою оподаткування вважають жертвоприношення, яке наділяли силою закону, і яке носило обов'язковий характер. Ці жертвоприношення мали фіксований відсоток, так звана "десятина". Спочатку, це була десята частина зібраного врожаю, вирощеної худоби, пізніше її замінили грошовим еквівалентом. Одним із найдавніших джерел доходів були домени, або державне майно, землі, ліси. Спочатку вони належали до власності монарха, доходи якого служили одночасно й доходами держави. Іншим джерелом державних доходів виступали регалії – це виключне право казни займатися певним видом виробництва, діяльності, мати зиск з природних явищ. Регалії стали перехідним ступенем до податків. [17]

Етапи еволюції вітчизняної податкової системи проходили в межах історичних періодів: Київської Русі; Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Запорізької Січі, перебування українських земель у складі Австро-Угорської та Російської імперій, Радянської України, Незалежної України.[19]

Заключним моментом у формуванні власної ефективної системи оподаткування є прийняття Податкового кодексу України, який є початком нового етапу реформування вітчизняної податкової системи. Документ набрав чинності з 1 січня 2011 року.

Таблиця 1.1

Етапи формування податкової системи в Україні:

1-й етап:	податки в Київській Русі (9-12 ст.)
2-й етап:	податки за часів Великого князівства Литовського (14-15 ст.);
3-й етап:	податки за часів Речі Посполитої (16-17 ст.);
4-й етап:	Військовий скарб Запорізької Січі (15-18 ст.);
5-й етап:	податки за часів Петра I (кін. 17 - поч. 18 ст.);
6-й етап:	система оподаткування 18-19 ст.;
7-й етап:	система оподаткування у 90-ті рр. 20 ст. - поч. 21 ст.;
8-й етап:	система оподаткування у 21 ст..

Виникнення податків в Україні спостерігається з часів заснування Київської Русі (9-12 ст.), під впливом розвитку державних, економічних, соціальних та політичних факторів. Найдавнішою їх формою була данина для утримання княжого двору й дружини. Панування натурального господарства визначало, в основному, натуральний характер податкової системи. Данина сплачувалася зазвичай, продуктами сільського господарства і промислів (хутро, віск, мед, хліб, шкіра тощо). Характерними негативними рисами системи оподаткування цього часу стали неврегульованість розмірів більшості податків, їх величезна кількість, випадковість і свавілля поборів, збирання особами, які особисто зацікавлені у максимальному доході.

У першій половині XIV ст. більшість українських земель увійшли до складу Великого Князівства Литовського. Для даного етапу притаманні грошова, натуральна данина, панщина та інші податки, що зберіглись з періоду Київської Русі. Починаючи з XV ст., магнати і шляхта українських земель розширили свої орні землі, щоб виробляти більше хліба, перш за все на продаж. Це призвело до зростання відробіткової ренти. Селяни, які обслуговували феодальну садибу мали земельні наділи і не тільки

виконувала свої прямі обов'язки, але їй сплачували натуральні й грошові податки.

У другій половині XVI ст. з проведенням аграрної реформи в Речі Посполитій розпочалася руйнація елементів стародавньої кругової поруки в системі оподаткування. З прийняттям закону про проведення волочної поміри визначалися нові принципи організації фільваркового господарства на великокнязівських землях. Волочна поміра мала на меті збільшення доходів великокнязівських господарств шляхом запровадження однакових селянських наділів і встановлення однакових податків. Феодальні податки невпинно зростали, збільшувалася і панщина. Було введено подимне – податок з будинків, встановлені державні торгові мита, виникає непрямий податок – акциз, яким оподатковувалися тільки алкогольні напої. У той же час міське населення сплачувало податок зі всього майна, як рухомого, так і нерухомого в розмірі 4 % від його вартості.[19]

Новий етап формувався з виникненням Запорізької Січі, яка мала власну казну (скарб) та відповідну своєрідну систему оподаткування. Головними джерелами прибутків Війська Запорізького були: воєнна здобич, зовнішня торгівля, продаж вина, платня від перевозів, подимний податок і, врешті, царське хлібне і грошове жалювання. Так званим податком було також "мостове", тобто платня з проїжджих купців, торговців, промисловиків і чумаків за перевіз через річки. Козаки та їх старшина за військову службу звільнювались від податків, їх сплачували лише селяни та міщани. Головний грошовий податок, який січові власті стягували з посполитих, називався "військовим окладом".

Після Переяславської угоди 1654 р. в Україні утворюється російська царська адміністрація. Розпочинається п'ятий етап - Московсько-російська податкова система. Саме за часів Петра I до основних податей - подвірної і кінної - додалися нові податки, як в натуральній так і в грошовій формі. Були введені податки на домашні лазні, полоскання білизни, прогін плотів по річці, торгові податки і мита - усього близько півсотні різних платежів і

зборів. Саме тоді з'явилося ще одне курйозне джерело доходу -податок на бороду. З часом вводиться акциз на виробництво спиртних напоїв, акцизи на цукор, сіль, гас, сірники, тютюн та цигарковий папір. Встановлюється додатковий промисловий податок з капіталу і процентний збір з прибутків акціонерних та інших підприємств, вводиться митний тариф, що значно підвищило прибуток держави з митних зборів. За цей період при казенних палатах вводяться посади податкових інспекторів.

Наприкінці 20-х - на початку 30-х років минулого століття в українських селах існувала система натурально-продуктових та грошових повинностей селян. Особливості оподаткування селянських господарств в Україні у цей період впливали з класового принципу податкової політики радянської держави, її фіскального характеру. Єдиний сільськогосподарський податок офіційно визначали однією з форм повинностей населення. Причому сума цього податку автоматично збільшувалася зі зростанням дохідності з ріллі, від продажу худоби, городини, продуктів садівництва. Радянська влада протягом всього періоду її існування активно використовувала методи вилучання прибутків саме за допомогою оподаткування.

Перші спроби створити податкову систему України були з 1991 року, коли наша країна набула статусу незалежної держави. В цей час зародились нові форми власності та організації виробництва. Саме тоді на базі регіональних відділів державних доходів у фінансових органах були створені податкові інспекції, які підпорядковувались Міністерству фінансів України. У 1991 році з прийняттям Закону УРСР «Про систему оподаткування», в якому були закладені основні принципи побудови податкової системи, зародилися податкові відносини.

Формування Україною власної податкової системи розпочалося з 1992 року. На початковому етапі сформувалися такі види податків, як податок на прибуток, податок на додану вартість (ПДВ), а також було розроблено напрямки перспективного розвитку системи оподаткування в Україні.

У період незалежності України відбулися такі офіційні заходи органів

влади постворенню і організації сучасної податкової системи, наприклад:

- 20 серпня 1996 року Президент України підписав Указ "Про утворення Державної податкової адміністрації України та місцевих податкових інспекцій", 30 жовтня 1996 року - Указ "Питання податкових адміністрацій". Згідно з цими правовими документами податкова служба України офіційно набула свого організаційного та управлінського визначення. Це означало, що податкова служба стала самостійним незалежним органом державної виконавчої влади, вона мала вертикальну управлінську та організаційну структуру: представляла відповідні державні інтереси;

- взаємна співпраця податкових органів та Міністерства призвела до створення у липні 2001 року Департаменту з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом;

- для підвищення ефективності та дієвості податкових заходів Державна податкова адміністрація розробила Програму модернізації податкової служби України та створила Департамент розвитку і модернізації державної податкової служби;

- щоб підвищити кваліфікаційний рівень діяльності податкових органів було розроблено систему підготовки і перепідготовки кадрів для податкових інспекцій та створено вищий навчальний заклад – Академію державної податкової служби України, яка здійснює навчання майбутніх працівників цих органів.

- 13 липня 2000 року Президент України підписав Указ "Положення про Державну податкову адміністрацію України", в якому офіційно визнав, що Державна податкова адміністрація забезпечує реалізацію єдиної державної податкової політики в країні;

- у 2000 році було встановлено День податкової служби України, який відзначається щорічно 30 червня;

- у 2005 році Державна податкова адміністрація втратила самостійність у вирішенні організаційних та фінансових питань і була

включена до складу Міністерства фінансів України.

З проголошенням незалежності Україна стала на шлях радикальних економічних перетворень. Однак, за 20 років її незалежності не було прийнято жодного документа, який би чітко визначив статус платників податків, їх права, обов'язки і відповідальність, а також права та обов'язки суб'єктів податкового адміністрування. Таку податкову систему України (що існувала до Податкового кодексу) більшість експертів визначали як неефективну та таку, що не сприяла стабільності та адекватності надходжень до державного бюджету; податкове законодавство замість того, щоб стимулювати економічний розвиток у багатьох аспектах впливало на нього негативно. За оцінками експертів, Податковий кодекс, що був розроблений Верховною Радою України наприкінці 2010 року, розглядався як документ, який повинен стати для України не лише збірником законів, що регулюють відносини у податковій сфері, а й каталізатором поетапних змін у системі оподаткування. Серед прогресивних новацій Податкового кодексу можна назвати:

- скорочення кількості податків та зборів;
- зниження податкового тиску на економіку;
- реалізація стимулюючого потенціалу податкової політики;
- підвищення фіскальної ефективності податкової системи.

Отже, Податковий кодекс, який набрав чинності з 1 січня 2011 року, повинен врегулювати відкриті питання і стати підставою для економічного зростання України.

На сучасному етапі економічних перетворень в Україні посилюється роль системи оподаткування. Держава не може існувати за рахунок лише добровільних, благодійних внесків. Вона повинна мати бюджет із стабільним джерелом надходжень, що в першу чергу виконують саме податки, історія існування яких в цьому розумінні не нараховує і двохсот років. Поняття податок першим розкрив А. Сміт у роботі "Про багатство народів" (1770 р.). За його словами "податок — це тягар, що накладається державою у формі

закону, який передбачає і його розмір, і порядок сплати".

До основних термінів сучасної системи оподаткування відносяться:

1. Податок - це обов'язковий, індивідуальний, безвідплатний платіж, який сплачують до бюджету фізичні та юридичні особи у порядку, встановленому податковим законодавством України.

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, який сплачують юридичні та фізичні особи, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.[2,ст.6]

2. Суб'єкт, або платник податків, зборів та обов'язкових платежів— це особи, на яких Конституцією та податковим законодавством покладено обов'язки:

а) сплачувати податки, збори та обов'язкові платежі;

б) нараховувати, утримувати та перераховувати податки, збори та обов'язкові платежі до бюджетів і до державних цільових фондів.

Податкове законодавство завжди розпочинається з визначення суб'єктів оподаткування або платників податків, зборів та обов'язкових платежів, оскільки необхідно чітко знати, хто повинен платити той чи інший вид платежу до бюджету чи до державного цільового фонду та хто несе перед державою відповідальність за несплату або несвоєчасну сплату цього платежу.[2,ст.15,16]

3. Об'єкт оподаткування – юридично обумовлений факт або подія, після настання яких у суб'єкта виникає обов'язок сплатити податок; з економічної точки зору об'єктом оподаткування можуть виступати дохід, прибуток, майно, грошовий капітал або розмір споживання.[2,ст.22]

Кожен податок, збір та обов'язковий платіж має самостійний об'єкт оподаткування, який визначається чинним податковим законодавством.

4.База оподаткування - це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який

використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

Базою оподаткування визнаються конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування. [2,ст.23]

5. Одиниця оподаткування – це одиниця виміру (фізичного чи грошового) об'єкта оподаткування. Фізичний вимір досить точно відображає об'єкт оподаткування. [2,ст.24]

6. Податкова ставка – законодавчо установлений розмір податку на одиницю оподаткування. [2,ст.25]

7. Джерело сплати податку – фінансовий фонд суб'єкта оподаткування, за рахунок якого відбувається сплата податку. Як правило, джерелом можуть виступати прибуток, валовий дохід, чистий дохід фізичної особи тощо.

8. Податковий період — період, за який платник податку зобов'язаний проводити розрахунки податку та сплачувати його до бюджету. [2,ст.33]

9. Податкова пільга – законодавчо закріплене повне або часткове звільнення від сплати податків та інших обов'язкових платежів. [2,ст.30]

Для визначення суспільного призначення податків, їх соціально-економічної сутності необхідним є дослідження функції, що вони виконують. Як вважає більшість економістів, податки виконують такі основні функції:

- фіскальну;
- розподільчу;
- регулюючу.

Фіскальна функція забезпечує необхідні умови для створення матеріальної бази функціонування суспільства. Тобто за допомогою податків формується та акумулюється фінансовий стан держави. Основне призначення полягає в накопиченні коштів в державних фондах, які забезпечують виконання різних завдань. Податки виступають основним (найважливішим) джерелом доходів бюджетів різних рівнів.

Розподільча функція забезпечує розподіл між платниками податків і державою. Тобто саме за допомогою податків встановлює вартісні пропорції такого перерозподілу. Характерним є розподіл суспільних доходів з боку

більш платоспроможних верств населення та суб'єктів господарювання на користь малозабезпечених; за рахунок виробничих галузей національної економіки на користь суб'єктів невиробничої сфери тощо. Завдяки цій функції підтримується соціальна рівновага та забезпечується відносна рівномірність доходів різних верств громадян.

Регулююча функція полягає у впливі податків на різні види діяльності безпосередньо на платників податків. Через податки, власне, держава втручається в процеси виробництва та споживання в суспільстві. Позитивний вплив дозволяє говорити про стимулюючу роль податків, негативний – про нестимулюючу роль оподаткування.[11]

В сучасній фінансовій літературі спостерігається поєднання двох вищезгаданих функцій і застосовується термін "розподільчо-регулююча функція", що підкреслює органічне поєднання розподільчого призначення з регулюючим впливом оподаткування. Суть такого поєднання проявляється в тому, що за допомогою податків відбувається перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту між державою та її суб'єктами і через елементи податку держава в змозі регулювати вартісні пропорції такого розподілу. Змінюючи пропорції функціонування ресурсів в економіці, оподаткування суттєво впливає на процес виробництва, нагромадження капіталу, інвестування, платоспроможний попит і пропозицію.

Об'єднання податків у систему передбачає можливість їх класифікації, що дозволяє краще з'ясувати суть цієї категорії. Класифікація податків як економічної категорії проводиться:

- за формою оподаткування;
- за економічним змістом об'єкта оподаткування;
- за рівнем запровадження;
- за джерелом сплати;
- за способом стягнення;
- за напрямом зарахування;
- за суб'єктом оподаткування.

Історично, за формою оподаткування податки поділяються на прямі і непрямі. Прямі податки встановлюються безпосередньо щодо платників і сплачуються за рахунок їх доходів, а сума податку безпосередньо залежить від розмірів об'єкта оподаткування. Кінцевим платником прямих податків є той, хто одержує дохід, володіє майном. Водночас форма прямого оподаткування потребує і складного механізму стягнення податків, адже виникають проблеми обліку об'єкта оподаткування й ухилення від сплати. До прямих податків належать всі прибуткові та майнові податки. Вони встановлюються на дохід або майно платника податків і сприяють такому розподілу податкового тягара, при якому більше податків платить той, хто має більш високі доходи та більше майна.

Непрямі податки встановлюються на окремі товари, роботи, послуги і включаються до їх ціни. Кінцевими платниками непрямих податків є споживачі товарів, робіт і послуг, а самі податки включаються у вигляді надбавки до ціни на ці товари, роботи й послуги. Непрямі податки ще називають податками на споживання, їх розмір для окремого платника податку прямо не залежить від одержаних ним доходів або наявного у нього майна. Незважаючи на критику з боку багатьох економістів, непрямі податки доволі широко використовуються в усьому світі, оскільки при відносно простому механізмі їх стягнення вони забезпечують стабільні доходи держави та ухилитися від їх сплати важко. Крім того, психологічно ці податки сприймаються платниками легше, ніж прямі, адже вони приховані у ціні товару, роботи, послуги. Тому платник податку в момент його сплати не завжди усвідомлює, що сплачує податок державі.

За економічним змістом об'єкта оподаткування всі непрямі податки відносяться до податків на споживання, які сплачуються не при одержанні доходів (прибутку), а при їх використанні. Податки на доходи стягуються з доходів фізичних та юридичних осіб. Безпосередніми об'єктами оподаткування є заробітна плата та інші доходи громадян, прибуток або валовий дохід підприємства. Наступний вид складають податки на майно -

встановлюються щодо рухомого і нерухомого майна. На відміну від податків на споживання, які сплачуються тільки один раз — при купівлі, податки на майно стягуються постійно, доки майно перебуває у власності.

Залежно від рівня державних структур, які встановлюють податки, вони поділяються на загальнодержавні та місцеві. Загальнодержавні податки встановлюють вищі органи влади, їхнє стягнення є обов'язковим на всій території країни незалежно від того, до якого бюджету (центрального чи місцевого) вони зараховуються. Відповідно до їхнього розподілу між ланками бюджетної системи загальнодержавні податки поділяються на три групи: доходи центрального бюджету, доходи місцевих бюджетів і доходи, що розподіляються в певних пропорціях між центральним та місцевими бюджетами.

Місцеві податки встановлюються місцевими органами влади та управління. Можливі різні варіанти встановлення місцевих податків. По-перше, у вигляді надбавок до загальнодержавних податків. Рівень надбавки визначають місцеві органи влади відповідно до встановлених обмежень. По-друге, введення місцевих податків за переліком, що встановлюється вищими органами влади. Вибір податків здійснюється місцевими органами влади. По-третє, можливе впровадження місцевих податків на розсуд місцевих органів влади без будь-яких обмежень з боку центральної влади.

За способом стягнення розрізняють два види податків — розкладні й окладні. Розкладні податки спочатку встановлюються в загальній сумі відповідно до потреб держави в доходах, потім цю суму розкладають на окремі частини за територіальними одиницями, а на низовому рівні — між платниками. Це історично перша форма стягнення податків.

Окладні податки передбачають встановлення спочатку ставок, а відтак і розміру податку для кожного платника окремо. Загальна величина податку формується як сума платежів окремих платників.

За напрямком зарахування виділяють закріплені та регулюючі. Закріплені податки безпосередньо і повністю надходять до

конкретного бюджету чи позабюджетного фонду. Регулюючі (різнорівневі) податки надходять одночасно до бюджетів різних рівнів у пропорціях відповідно до бюджетного законодавства.

За джерелом сплати – податки з прибутків; податки , які включаються в ціну; податки , які включаються в собівартість.

За суб'єктом оподаткування податки стягуються з юридичних осіб, з фізичних осіб та змішані.

Таблиця 1.2

Класифікація податків

Класифікаційна ознака	Вид податку	Приклад
За формою оподаткування	Прямі; непрямі.	П-т на прибуток ПДВ, мито, акциз
За економічним змістом об'єкта оподаткування	Податків на споживання; податки на доходи; податки на майно.	ПДВ, мито, акциз ПДФО П-т із власників т.з.
За рівнем запровадження	Загальнодержавні; місцеві.	Екологічний п-т Податок на майно
За джерелом сплати	податки з прибутків; податки , які включаються в ціну; податки, які включаються в собівартість.	Податок на прибуток ПДВ
За способом стягнення	Розкладні; окладні.	- -
За напрямом зарахування	Закріплені; регулюючі.	ПДВ Акцизний податок
За суб'єктом оподаткування	з юридичних осіб; з фізичних осіб; змішані.	П-т на прибуток ПДФО Внески до Пенсійного Фонду

2. Аналіз структури та принципи побудови системи оподаткування в Україні.

Кожна держава для забезпечення виконання своїх функцій повинна мати відповідні кошти, які концентруються в бюджеті. Джерелами формування цих коштів можуть виступати:

- по-перше, власні доходи держави, котрі вона отримує від виробничої та інших форм діяльності або у вигляді надходжень платежів за ресурси;
- по-друге, податки, які сплачують юридичні і фізичні особи із своїх доходів.

За ринкових умов господарювання роль податків як основного джерела поповнення доходів державного бюджету, а також знаряддя регулювання соціально-економічних процесів у суспільстві зростає. Водночас податки мають велике значення не тільки на макrorівні, але й є важливим інструментом впливу на господарську діяльність підприємств та організацій на мікрорівні. Приклад розвинених країн Заходу свідчить, що податки можна ефективно використовувати і на благо громадян. Для виконання цих завдань система оподаткування повинна мати міцну наукову та законодавчу базу. [4]

Побудова системи оподаткування починається із визначення його принципів, того базису, на якому надалі ґрунтуватиметься податкове законодавство. Економічні принципи оподаткування вперше були сформульовані у 1776 р. класиком політичної економії А. Сміт у роботі "Дослідження про природу й причини багатства народів", де він фактично виділив чотири принципи оподаткування, які пізніше були названі "Декларацією прав платника". Суть цих принципів зводиться до наступного:

1. Всі громадяни повинні сплачувати податки відповідно до своїх можливостей і доходів (обов'язковість, всеохоплюючий характер, платоспроможність платників, справедливість).

2. Кожен податок має бути чітко визначений і відомий всім (чіткість і прозорість).

3. Податок повинен сплачуватися в зручний час і спосіб (зручність для платника).

4. Система мобілізації податку має будуватися в такий спосіб, щоб мінімізувати витрати держави (фіскальна ефективність для держави).

Принципи оподаткування в Україні знайшли свої правове регулювання в ст.3 Закону України „Про систему оподаткування”, яка має назву „Принципи побудови та призначення системи оподаткування” та включає 11 принципів. Слід зазначити, що в даній статті йдеться не тільки про побудову системи оподаткування, але і про її функціонування, забезпечення надходження коштів від податків і зборів до бюджетів. Стосовно законодавчого закріплення принципів оподаткування в Україні, то відповідно до положень статті 3 Закону України "Про систему оподаткування" принципами побудови системи оподаткування в Україні є:

- стимулювання науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва, виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції;

- стимулювання підприємницької виробничої діяльності та інвестиційної активності — введення пільг щодо оподаткування прибутку (доходу), спрямованого на розвиток виробництва;

- обов'язковість—впровадження норм щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), визначених на підставі достовірних даних про об'єкти оподаткування за звітний період, та встановлення відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства;

- рівнозначність і пропорційність — справляння податків з юридичних осіб здійснюються в певній частці від отриманого прибутку й забезпечення сплати рівних податків і зборів (обов'язкових платежів) на рівні прибутки і пропорційно більших податків і зборів (обов'язкових платежів) - на більші доходи;

- рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації— забезпечення однакового підходу до суб'єктів господарювання (юридичних і

фізичних осіб, включаючи нерезидентів) при визначенні обов'язків щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

- соціальна справедливість — забезпечення соціальної підтримки малозабезпечених верств населення шляхом запровадження економічно обгрунтованого неоподаткованого мінімуму доходів громадян та застосування диференційованого й прогресивного оподаткування громадян, які отримують високі та надвисокі доходи;

- стабільність—забезпечення незмінності податків і зборів (обов'язкових платежів) і їх ставок, а також податкових пільг протягом бюджетного року;

- економічна обгрунтованість — встановлення податків і зборів (обов'язкових платежів) на підставі показників розвитку національної економіки та фінансових можливостей з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його доходами;

- рівномірність сплати—встановлення строків сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), виходячи з необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджету для фінансування витрат;

- компетенція—встановлення й скасування податків і зборів (обов'язкових платежів), а також пільг їх платникам здійснюються відповідно до законодавства про оподаткування виключно Верховною Радою України, Верховною Радою АРК і сільськими, селищними, міськими радами;

- єдиний підхід—забезпечення єдиного підходу до розробки податкових законів з обов'язковим визначенням платника податку і збору (обов'язкового платежу), об'єкта оподаткування, джерела сплати податку і збору (обов'язкового платежу), податкового періоду, ставок податку і збору (обов'язкового платежу), строків та порядку сплати податку, підстав для надання податкових пільг;

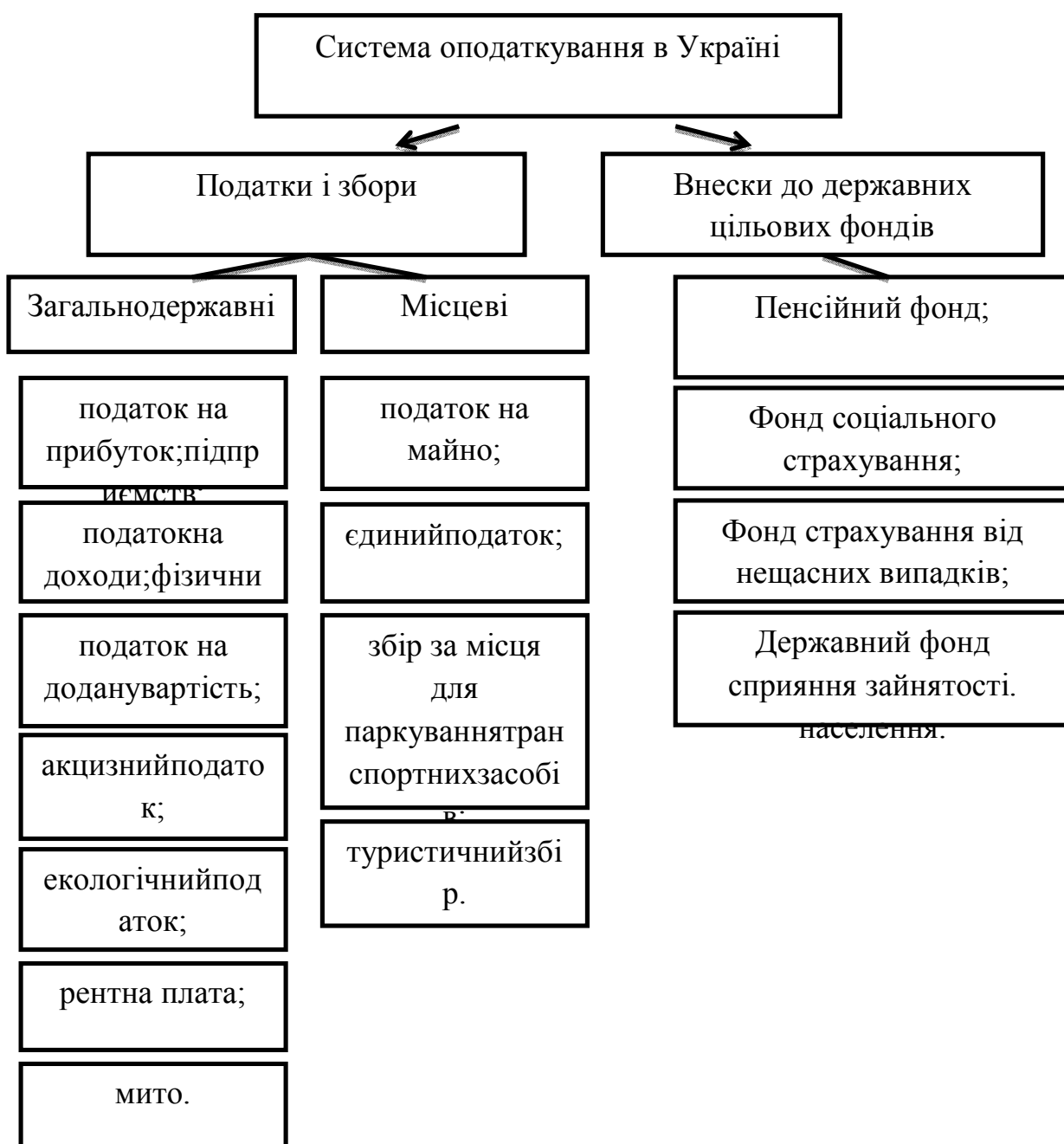
- доступність — забезпечення дохідливості норм податкового законодавства для платників податків і зборів (обов'язкових платежів).

Аналізуючи будову системи оподаткування, звернемося спочатку до

базового Закону України "Про систему оподаткування" від 25.06.91 р. № 1251-12 із змінами та доповненнями. В ньому наведено таке визначення системи оподаткування (вживається також термін "податкова система"): сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, що справляються у встановленому законами України порядку, становить систему оподаткування.

Рис. 2.1

Структура системи оподаткування

Вищезазначене визначення системи оподаткування є дещо звуженим, неповним, адже система оподаткування - це не тільки сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, а й сукупність законодавчих і виконавчих органів держави, органів контролю, які забезпечують надходження податків до бюджету, самих платників податків, тобто досить складне економічне і політичне явище із своїми взаємозв'язками як продукт розвитку суспільства.

Передусім базисом системи оподаткування, основою для формування її структури є податкова політика держави, у рамках якої проходить свідоме використання державою податків для досягнення певної мети. Вся суть податкової політики зводиться до пошуків ідеалів оптимального оподаткування. При цьому держава не може задовольнятися лише загальними пропорціями розподілу ВВП. Вона повинна враховувати інтереси кожного підприємства, кожного члена суспільства. Іншими словами, податкова політика повинна влаштовувати і державу, і платників податків, взаємодію між якими забезпечують контролюючі органи. Саме на них покладені важливі функції з нагляду за справляння податків, а наявність високоорганізованої, забезпеченої кадрами і необхідною технікою податкової службисприятиме надійності всієї системи.

Система оподаткування повинна чітко визначити всю сукупність податків, зборів, їх форму та структуру, методи побудови і стягнення. Її формують такі податки та обов'язкові платежі які б забезпечували стабільну фінансову базу держави. Без цього держава не в змозі безперервно фінансувати свої видатки. Саме тому доцільним буде проведення аналізу існуючих податків, ставок та визначення обставин, що зумовлюють виникнення обов'язку їх сплати.

Таблиця 2.1

Основні характеристики податків в системі оподаткування України

№	Вид податку чи збору	Об'єкт оподаткування	Ставки	Адресність платежу
1.	Податок на прибуток	<p>Прибуток, що визначається шляхом оподаткування фінансових результатів на різниці передбаченій ПКУ</p> <p>Окремі ставки :</p> <ul style="list-style-type: none"> - при здійсненні страхової діяльності - за договорами з довгострокового страхування життя - до доходів нерезидентів та прирівняних до них осіб - спеціальні ставки, які застосовуються при здійсненні букмекерської діяльності, діяльності по випуску та проведенню лотерей, азартних ігор (у тому числі казино) 	<p>18% - базова</p> <p>-3 %</p> <p>-0%</p> <p>-від 0 % до 20%</p> <p>- 10% і 18%</p>	<p>В повному обсязі в державний бюджет України (крім підприємств комунальної власності, які перераховують прибуток до місцевих бюджетів);</p> <p>В повному обсязі в державний бюджет України (крім дивідендів нарахованих на акції госптовариств, які є у власності відповідної територіальної громади</p>
2.	Податок з доходів фізичних осіб	<p>Особисті доходи громадян</p> <ul style="list-style-type: none"> - доходів у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхових виплат і відшкодувань, інші 	<p>18% - базова</p> <p>-18%</p>	<p>В відсотковому розподілі між державним і місцевими бюджетами</p>

№	Вид податку чи збору	Об'єкт оподаткування	Ставки	Адресність платежу
		<p>- для оподаткування дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами платниками податку на прибуток підприємств.</p> <p>- доходів від продажу рухомого/нерухомого майна вперше за рік</p>	<p>-5%</p> <p>-0%</p>	
3.	ПДВ	Операції з продажу, ввезення та вивезення товарів, робіт, послуг	20% - базова 0%, 7%	Держбюджет - 100%
4.	Акцизний податок	Обороти з реалізації підакцизних товарів (продукції) та митна вартість товарів (продукції), які імпортуються	Згідно переліку	В розподілі між державним і місцевими бюджетами
5.	Екологічний податок	Обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря, у водні об'єкти обсяги та категорія радіоактивних відходів, розміщення відходів	Згідно переліку	В відсотковому розподілі між державним і місцевими бюджетами
6.	Рентна плата	Фактичні обсяги; включається до бази оподаткування при визначенні ПДВ; до оптової ціни на нафту і	Згідно з переліку	В відсотковому розподілі між державним і місцевими бюджетами

№	Вид податку чи збору	Об'єкт оподаткування	Ставки	Адресність платежу
		газ		
7.	Мито	- товари, що ввозяться або вивозяться, в обсягах, які підлягають оподаткуванню - товари, транспортні засоби, що реалізуються	За встановленими ставками від здійснення дій	Як до бюджетів місцевого самоврядування, так і до Державного бюджету України
Місцеві податки і збори				
1.	Податок на майно	Є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка	не перевищує 3% розміру мін. з. п., за 1 кв. м. бази опод-ня	До бюджетів місцевого самоврядування
2.	Єдиний податок	Є вся сума коштів, що надійшла на розрахунковий рахунок суб'єкта під-кої діяльності — платника єдиного податку	В залежності від групи	До бюджетів місцевого самоврядування
3.	Збір за місця для паркування транспортних засобів	Є земельна ділянка, яка спеціально відведена для забезпечення паркування т.з.	Встановлюються за кожний день, у розмірі від 0,03 до 0,15% мін. з. п.	До бюджетів місцевого самоврядування
4.	Туристичний збір	Є послуги, що надаються платниками, пов'язані з тимчасовим проживанням (ночівлею) в визначених місцях	Від 0,5 до 1% до бази, якою є вартість усього періоду проживання, за вирахування ПДВ	До бюджетів місцевого самоврядування

*складина на основі даних[1],[2]

За останні роки на найвищому державному й загальносуспільному рівнях усвідомлено визначальну роль розвитку оподаткування. Для підтвердження даного твердження проведемо аналіз структури податкових надходжень у доходах бюджету(табл.2.2).

Таблиця 2.2

Структура доходів бюджетів України у 2015 р.

Доходи	Місцеві бюджети млн. грн	Державний бюджет млн. грн	Зведений бюджет млн. грн
Податкові надходження	98 218	409 417	507 635
Неподаткові надходження	20 147	120 006	140 154
Доходи від операцій з капіталом	1 628	171	1 799
Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	81	1 800	1 882
Цільові фонди	403	155	558
Офіційні трансферти	173 979	3 144	-
Всього	294 460	534 694	652 030

*дані наведені з джерела [8]

З даних, наведених в таблиці, ми бачимо, що податкові надходження складають найбільшу частину доходів бюджетів. Так податкові надходження до місцевих бюджетів склали 33,4% доходів бюджету, до державного бюджету – 76,6% доходів бюджету, до зведеного бюджету – 77,9% загального доходу. Ці показники свідчать про те, що роль податкових платежів дуже велика, оскільки ефективність виконання державою своїх функцій та добробут суспільства в цілому залежить від кількості сплачених

податків.

Для визначення рівня розвитку і місця перебування системи оподаткування України доцільним буде порівняти справляння основних податків в розвинутих країнах ЄС. Адже кожна держава формує свій механізм оподаткування з урахуванням досвіду інших країн.

Таблиця 2.3

Ставки основних податків в розвинених країнах ЄС

Країни	Основна ставка ПДВ	Індивідуальний прибутковий податок	Податок на прибуток підприємств
Бельгія	21	25-50	34
Велика Британія	18	20-45	30
Німеччина	19	14-45	40
Іспанія	16	30-56	30
Італія	21	23-43	27,5
Нідерланди	19	35-52	35
Норвегія	23	37,5-23,5	21
Франція	19,6	15,5-45	33
Швеція	25	30-56,6	28
<i>У середньому</i>	<i>18,7</i>	<i>20,4-46,2</i>	<i>33,7</i>
Україна	20	18	18

*складина на основі даних [9]

З таблиці видно, що основні ставки ПДВ практично однакові, проте в більшості країнах Європи введена диференційована шкала ПДВ, чого нема в Україні. Що стосується індивідуальних прибуткових податків то загалом практично у всіх країнах діє прогресивна система оподаткування доходів, чого нема в Україні. Щодо податку на прибуток підприємств то в Україні оподатковується валовий прибуток підприємства, в той час як в деяких країнах ЄС оподатковується як валовий, так і чистий прибуток.

Важливою характеристикою сучасних податкових систем розвинутих країн є їхня структура, а саме співвідношення прямих та непрямих податків (табл.2.4). Хоча реалії сьогодення такі, що більшість країн використовують приблизно один і той же перелік випробуваних часом податків. До них, як правило, належать прибуткові податки з підприємств і громадян та податки на товари і послуги у формі податку на додану вартість, акцизів і митних зборів. [6]

Таблиця 2.4

Питома вага прямих та непрямих податків в розвинених країнах ЄС, %

Країна	Прямі	Непрямі
Бельгія	62,9	37,1
Велика Британія	64,1	35,9
Німеччина	53,5	46,5
Іспанія	61,4	38,6
Італія	55,4	44,6
Нідерланди	51,6	48,4
Норвегія	64,2	35,8
Франція	55,3	44,7
Швеція	63,7	36,3
<i>Середнє значення</i>	<i>59,1</i>	<i>40,9</i>
Україна	55	45

*побудована на основі даних [9]

Дані наведені в таблиці підтверджують що у Бельгії, Великобританії, Іспанії, Норвегії, Швеції переважають прямі податки; Франція, Німеччина, Італія та Нідерланди мають досить урівноважену структуру. В середньому у розвинутих країнах переважає частка прямих 59,1% відносно непрямих 40,9% податків. Для України характерне переважання в оподаткуванні непрямих податків (ПДВ, мита й акцизів). Співвідношення між прямими і

непрямими податками на користь перших ценаслідок побудови західних суспільств на принципі соціальної справедливості. Адже прямі податки, що ставлять рівень оподаткування в пряму залежність від рівня доходів, вважаються справедливішими, ніж непрямі, які мають регресивний характер.

3. Вдосконалення системи оподаткування в Україні.

Діюча в Україні система оподаткування наразі не влаштовує ні бізнес, ні державу. Перший сплачує абсолютну більшість податків - здебільшого виступаючи податковим агентом споживачів та найманих працівників, але при цьому беручи на себе весь тягар адміністрування, яке він вважає більшою перешкодою для діяльності та розвитку, ніж навіть податкові ставки. Друга скаржиться на масове ухиляння від сплати податків та їхню "мінімізацію" усіма доступними засобами, що тягне за собою "недоотримання доходів бюджету", як називають це явище урядовці.

У розбудові національної системи оподаткування відчувається відсутність серйозної теоретичної основи. Саме з цієї причини більшість прийнятих протягом останнього періоду законів України з питань оподаткування були спрямовані не на системне вдосконалення податкової системи в цілому, а переважно на розв'язання конкретних поточних проблем, у тому числі проблем окремих галузей економіки.[12]

За таких історичних умов податкова система оподаткування України, що формувалась до того ж у відносно короткий термін має багато недоліків і не відповідає сучасним вимогам до систем оподаткування. З одного боку, діюча податкова система не забезпечує достатній, надійний і стабільний рівень доходів бюджету, що спричиняє негативні наслідки на макрорівні, а з іншого — підриває фінансову базу підприємницьких структур, а це уповільнює економічне зростання.

Сьогодні основними недоліками існуючої податкової системи України, які створюють значні проблеми як суб'єктам господарювання, так і представникам контролюючих органів, а також державі в цілому є:

1. Податкова система характеризується передусім фіскальною спрямованістю, що є основою для більшості змін, які вносяться до податкового законодавства;

2. Нормативно-правова база оподаткування є складною, неоднорідною

та нестабільною, а окремі законодавчі норми – недостатньо узгоджені, інколи суперечливі;

3. Принциповим недоліком податкового законодавства є наявність економічно необґрунтованих розбіжностей щодо визнання та оцінки доходів і витрат;

4. Недостатньо врегульовано питання оподаткування доходів від інтелектуальної власності та незалежної професійної діяльності, що призвело до втрати надходжень податку з доходів фізичних осіб;

5. Низький рівень податкової культури, широке розповсюдження схем мінімізації та ухилення від сплати податків і зборів, що негативно відображається на обсягах надходжень до бюджету та, як наслідок, на бюджетних видатках.[18]

В основу податкової системи України, як і в більшості розвинутих країнах світу (наприклад, США, ФРН, Франція, Великобританія), покладено еволюційну концепцію, розроблену на період до 2015 року, яка передбачає реформування шляхом послідовного вдосконалення механізму обчислення, обліку та сплати податків.

Таблиця 3.1

Етапи реформування податкової системи України

До 2007р.	2008-2010	2011-2015
Етап реалізації невідкладних заходів, спрямованих на подолання недоліків чинної податкової системи.	Етап еволюційного розвитку податкової системи у напрямку сталого економічного зростання України на інвестиційно-інноваційній основі.	Етап поглиблення реформування податкової системи України принципами екон. ефективності й соц. справедливості.

Проведені податкові реформи є недостатньо ефективними, про що свідчить перенесення одних і тих самих недоліків у податковій системі

протягом багатьох років. Загальне невдоволення роботою діючої системи зробило нагальним питання про необхідність запровадження нового етапу глибокої податкової реформи. Головною метою якої має бути створення передумов для економічного зростання за рахунок вивільнення підприємницького потенціалу української нації, та сприяння реалізації конкурентних переваг країни (особливо у частині використання «людського капіталу» для прискореного розвитку інтелектуально-містких галузей). На структурному рівні реформа має сприяти прискореному оновленню економіки через пришвидшення процесів зростання нових підприємств і галузей, та відмирання старих. [10]

На сьогодні серед науковців, представників органів влади та фіскальних органів існують різні думки та пропозиції щодо вдосконалення системи оподаткування. Реформування необхідно проводити виходячи із стратегічних цілей України – побудови соціально орієнтованої конкурентоспроможної ринкової економіки та інтеграції у європейське співтовариство. Саме реалізація таких цілей повинна передбачати комплексність; цілеспрямоване «портфельне» формування системи податків; наукове визначення податкового потенціалу; формування адекватної правової основи у вдосконаленні податкової системи. Для вирішення проблем та визначення перспектив розвитку існуючої системи оподаткування необхідно вирішити наступні завдання:

- удосконалити середовище оподаткування. Необхідно створити середовище, сприятливе для активізації підприємницької діяльності. Забезпечити рівність усіх платників перед законом та поступово сформувати відповідальне ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань;

- поетапне зниження податкового навантаження на національну економіку з урахуванням збалансованості бюджетної системи;

- перенесення податкового навантаження з мобільних факторів виробництва (праці й капіталу) на споживання, екологічні та ресурсні

платежі;

- удосконалення інституційного середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом, відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань. Встановлення чітких правил регулювання взаємних зобов'язань держави і платників податків, дієвого контролю за їх дотриманням;

- підвищення фіскальної ефективності обов'язкових платежів за рахунок удосконалення системи адміністрування, оптимізації податкових пільг та розширення податкової бази за рахунок зменшення масштабів ухилення від оподаткування;

- стимулювання зміцнення позицій вітчизняного бізнесу в конкурентній боротьбі за рахунок зменшення частки податків у витратах;

- зближення податкового та бухгалтерського обліку;

- забезпечення проведення заходів щодо легалізації доходів та майна, отриманих з порушенням податкового законодавства.

Як правило, у сучасних умовах форми і методи мобілізації податків і виконання доходів бюджету мають багато недоліків, несуть у собі різні суперечності, не сприяють ефективним діям і розвитку підприємництва в країні і відповідно негативно впливають на формування доходів бюджету. Крім того, особливістю податкової системи України є те, що фіскальна функція податків переважає регулюючу не завдяки великому податковому прогресу, а завдяки психологічному враженню платників податків. Адже система оподаткування в Україні вкрай непрозора, дуже складна, податкове законодавство не відрізняється досконалістю, тому у платників податків виникає бажання ухилення від їх сплати. [9]

До інших негативних характерних рис податкової системи України, які не сприяють збільшенню податкових надходжень до державного бюджету відносять:

- існування двох підсистем оподаткування - стандартної і спрощеної, що порушує цілісність податкової системи;

- значна нерівномірність розподілу податкового тягаря внаслідок масштабного ухиляння від сплати податків та наявності податкових пільг;
- високий рівень податкової заборгованості;
- неповна відповідність податкової системи України основним принципам оподаткування - справедливості, ефективності, стабільності, адміністративної простоти й економічності. [11]

Серед основних заходів щодо збільшення податкових надходжень можна запропонувати такі:

1) основним податковим платежам необхідно надати більшої еластичності в плані диференціації ставок податків, скорочення пільгового оподаткування, гармонізації податків на споживання з податками на особисті доходи і прибутки підприємств. Мається на увазі, що податки повинні доповнювати один одного з метою досягнення рівномірного податкового навантаження, оптимального перерозподілу коштів між окремими соціальними групами і територіями;

2) кардинальних змін заслуговує чинний в Україні порядок справляння податків на споживання; тут йдеться передусім про податок на додану вартість, із якого майже 50% платників мають пільги, що деформує вартісні пропорції в доходах громадян і може мати негативні соціальні наслідки. На нашу думку, необхідно якомога більше скоротити число пільгових категорій з одночасним зниженням ставки податку на додану вартість;

3) податок на прибуток підприємств недостатньою мірою виконує регулятивні функції, для їх підвищення необхідно диференціювати ставки залежно від розміру отриманого підприємством прибутку, маючи на увазі, що ступінь диференціації не повинен бути надто великим;

4) з огляду на світовий досвід потребує вдосконалення амортизаційна політика в Україні: передбачене законодавством оподаткування капітального доходу від індексації вартості основних фондів, недостатньо диференційована шкала норм прискореної амортизації для основних фондів третьої групи, застосування понижувального коефіцієнту амортизаційних

відрахувань, спроби узаконити перерахування до бюджету частини амортизації - все це значно гальмує реальні інвестиції;

5) досвід розвинених країн переконує, що пільги найчастіше надаються на умовах податкового кредиту. Виходячи з цього можна запропонувати впорядкування податкових пільг в Україні: пільги не повинні бути особистими (надаватися окремим платникам), вони повинні мати цільовий характер. Суми, отримані підприємствами від відрахувань із податкової бази, а також зменшення податкового зобов'язання мають розглядатися як субсидії і використовуватися на законодавчо встановлені цілі [14].

Однак, варто пам'ятати, що пошуки збільшення доходів бюджету необхідно поєднувати, у першу чергу, з упорядкуванням державних видатків, створенням дієвого механізму стимулювання економіки, ефективного управління та використанням бюджетних ресурсів.

Податки, особливо сьогодні, повинні стати суттєвим важелем державного регулювання, за допомогою якого можна достатньо ефективно впливати на процеси економічного зростання та соціального розвитку, а також на діяльність господарюючих суб'єктів через розмір доходів, що підлягають примусовому вилученню. Таким чином, оптимальна система оподаткування України повинна стимулювати підприємницьку діяльність, створювати відносно рівні умови в різних секторах економіки та забезпечувати довіру між контролюючими органами і платниками податків.

Висновки

Механізм оподаткування дуже складний і потребує деталізованого вивчення. Саме тому в першому розділі розглянуто теоретичні засади та етапи виникнення оподаткування в Україні, проведено класифікацію податків, визначено функції, що вони виконують. Це дало можливість зробити висновок, щорозвиток податків розпочинається з виникненням держави (9 ст.) у Київській Русі і триває до 21 століття. Вже сьогодні продовжується удосконалення системи оподаткування, реформуються правила, приймаються нові закони і нормативно-правові акти, змінюється і середовище її функціонування.

В другому розділі було охарактеризовано систему оподаткування та проаналізовано стан справляння податків і зборів до бюджетів різного рівня. Виведено підсумок, що за останні роки при формуванні доходів Державного бюджету найбільшу роль відіграють саме податкові надходження.

В третьому розділі визначено, що система оподаткування має багато недоліків, тому наведено пропозиції щодо їх подолання. Так метою реформування системи оподаткування є приведення її у відповідність з пріоритетами державної політики, сприяння сталому економічному зростанню на основі виваженої інвестиційно-інноваційної політики, забезпечення достатності сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів.

Отже, на основі проведеного дослідження можливо визначити систему оподаткування як продукт діяльності держави, що є її важливим атрибутом. Кожна держава формує свою систему оподаткування з урахуванням досвіду інших країн, стану економіки, розвитку ринкових відносин, необхідності вирішення конкретних економічних і соціальних завдань, власних національних особливостей. А прагнення до інтеграції у світове

співтовариство повинно супроводжуватись постійними змінами та вдосконаленням.

Список використаної літератури

1. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про систему оподаткування в Україні»[Електроннийресурс].– Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1251-12>.
4. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. / М. В.Афанасьєв, О. Б.Плоха О. Б./Харківський національний економічний ун-т. – Х.: ВД «Інжек», 2007. – 320 с.
5. Барановська І.В. Проблеми реформування податкової системи у умовах кризи / І.В. Барановська // Актуальні проблеми економіки.- 2009.- №8.-С.193-197.
6. Біла Л.М. Спільні і відмінні риси податкових систем країн Європейського Союзу і України //Аналітик.-2015- №6 – 56 с.
7. Білик М. Д. Податкова система України: навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни. /М. Д.Білик , І. А.Золотько І. А. – К.: КНЕУ, 2000. – 190 с.
8. Бюджет України 2015 / Статистичний збірник – Київ 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/Budget.pdf>
9. Дорош Н.І. Податкова система України і розвинутих зарубіжних країн (Порівняльний аналіз) / Н.І. Дорош // Фінанси України. - 2010. - №6. – 74-82с.
10. Дроговоз Ю.Р., Проблеми української податкової системи та

шляхи їх вирішення/Ю.Р. Дроговоз Ю.Р, В.А.Дубровський//Ефективна економіка.-2012- №13 – 16 с.

11. Дсева Н.М. Оподаткування в Україні: навч. посіб. / Н.М. Дсева, Редіна, Т.О. Дулік - К.: Центр учбової літератури, 2009. – 544 с.

12. Єфименко Т.І.Податки в інституційній системі сучасної економіки /Т.І.Єфименко//Фінанси України.-2007- №9 – 56 с.

13. Крисоватий А.І. Податкова система: Навч. посібник./ А. І.Крисоватий, О.М.Десятнюк - Тернопіль: Карт-Бланш, 2004. - 331 с.

14. МельникП.В. Податкова політика України: стан, проблеми, перспективи.: монографія / П.В.Мельник, Л.Л.Тарангул, З.С. Варналій / за ред. д.е.н. З.С.Варналія. –К.: Знання України, 2008. – 675 с.

15. Петрович Й.І. Проблеми розвитку та шляхи вдосконалення податкової політики України /Й.І.Петрович // Банківська справа: зб. наук. праць. - 2009. - № 6. – 43-49с.

16. Савінова Є.В. Становлення податкової системи в незалежній Україні // III Міжнародна наукова конференція «Інновації та традиції в сучасній науковій думці» (17 жовтня 2012р.) – Суми : ТОВ «ДД «Папірус», 2012 – С. 102-104.

17. Сідельникова Л.Л. Податкова система: навч. носіб. / Л.Л. Сідельникова, Н.М. Кості – К.: Видавництво Ліра, 2013. - 604 с.

18. Тульчинський Р.В., Податкова система України, її недоліки і шляхи реформування/Р.В. Тульчинський, М.О.Змієнко //Фінансовийвісник.- 2011- №7 – 26 с.

19. Шевердін М.М. Історико-правовий огляд оподаткування в українських землях у складі Великого Князівства Литовського, Королівства Польського та Речі Посполитої [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://FP_index.htm_2010_4_153.pdf.

20. Ярошенко Ф.О. Історія оподаткування./Ф.О. Ярошенко, П.В. Мельник, В.Л. Андрущенко, В.М. Мельник– Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. – 242 с.